

POSTANOWIENIE

Dnia 27 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Grzegorz Pastuszko (sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi A. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
II AKa 405/24,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 27 sierpnia 2025 r.,

**na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy dnia 17 czerwca 2004 r.
o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy
w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub
nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez
nieuzasadnionej zwłoki oddala skargę.**

Grzegorz Pastuszko Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Dnia 18 czerwca 2025 r. A. G. (dalej: „skarżący”), reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniósł do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie II AKa 405/24, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

Zarządzeniem z 24 czerwca 2025 r. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie przekazał skargę skarżącego do Sądu Najwyższego zgodnie z właściwością rzeczową. Zarządzenie to wykonano pismem z 30 czerwca 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego).

W przedmiotowej skardze skarżący wniósł o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, pod sygn. II AKa 405/24 od 11 lutego 2022 r. do 20 stycznia 2023 r. oraz od 8 sierpnia 2023 r. do dnia wniesienia skargi;
2. zobowiązanie Sądu do niezwłocznego, skutecznego wyznaczenia i przeprowadzenia kolejnego terminu rozprawy;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 5000 zł za przewlekłość postępowania, względnie innej kwoty według uznania Sądu Najwyższego;
4. zasądzenie zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając żądanie skargi, skarżący zreferował przebieg czynności w sprawie podając, że postępowanie zostało zainicjowane wniesioną 27 października 2021 r. przez skarżącego apelacją od wyroku skazującego, wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie pod sygn. VIII K 1/19, i następnie zarejestrowane w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 11 lutego 2022 r. pod ówczesną sygnaturą II AKa 90/22. Jak zaznaczył, do pierwszej rozprawy doszło dopiero 20 stycznia 2023 r., po wcześniejszym zdjęciu z wokandy terminu zaplanowanego na 21 lipca 2022 r. W jego ocenie faktyczne procedowanie sprawy rozpoczęło się ponad rok od złożenia przez skarżącego apelacji.

W dalszej części wywodu skarżący podniósł, że w toku wspomnianej rozprawy z 20 stycznia 2023 r. Sąd zdecydował się zwrócić do Syryjskiej Republiki Arabskiej z zapytaniem czy prawo tego kraju penalizuje czyn, o który jest oskarżony skarżący, a więc czy na kanwie przedmiotowej sprawy można mówić o spełnieniu warunków tzw. podwójnej karalności dla odpowiedzialności za przestępstwo popełnione poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Zauważył przy tym, że ustalenie tych okoliczności było decydujące dla wyniku sprawy, dlatego

postanowieniem z 28 lutego 2023 r. Sąd zawiesił przedmiotowe postępowanie do czasu uzyskania tej informacji od rządu Syrii.

Skarżący podał kolejno, że na przełomie lipca i sierpnia 2023 r. Sąd otrzymał od Ministerstwa Spraw Zagranicznych odpowiedź strony syryjskiej w języku angielskim i arabskim, zaś 5 sierpnia 2023 r. pracownik Sądu zwrócił się o przetłumaczenie tego dokumentu na język polski. Zgodnie z adnotacją poczynioną na oficjalnym tłumaczeniu ww. dokumentów zostało one sporządzone 8 sierpnia 2023 r. Zatem już w sierpniu 2023 r. Sąd otrzymał odpowiedź rządu Syrii i przetłumaczył ją na język polski. We wspomnianej odpowiedzi rząd Syrii wskazał treść przepisów prawnych obowiązujących w Syrii dotyczących kryminalizacji przestępstwa służby w obcej armii.

W nawiązaniu do tej okoliczności skarżący zwrócił uwagę, że Sąd wydał postanowienie o podjęciu zawieszonego postępowania dopiero 29 maja 2024 r., a więc ponad 9 miesięcy po ustaniu pierwotnej przyczyny jego zawieszenia.

Kolejno skarżący podkreślił, że dalsze procedowanie sprawy miało być kontynuowane na rozprawie zarządzonej na 4 września 2024 r., do której nie doszło ze względu na złożenie 2 września 2024 r. przez członka składu orzekającego wniosku o wyłączenie motywowanego wadliwym powołaniem na urząd sędziego. Jak zaznaczył w tym miejscu, doprowadziło to do zdjęcia sprawy z wokandy, kolejny zaś termin rozprawy został zapowiedziany na 28 maja 2025 r., a więc 9 miesięcy od ostatniego planowanego terminu rozprawy.

Na marginesie skarżący wskazał, że w międzyczasie, tj. 22 maja 2025 r., inny członek składu orzekającego, złożył kolejny wniosek o wyłączenie, który 28 maja 2025 r. pozostawiony został bez rozpoznania. Dodał obok tego, że zgodnie z treścią znajdującego się w aktach sprawy zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego z dnia 27 maja 2025 r., na dzień przed rozprawą, jeden z członków składu orzekającego został zastąpiony przez sędziego zastępcę i że podczas rozprawy 28 maja 2025 r. sędzia ten oświadczył, iż „o przydzieleniu go do tej sprawy dowiedział się nagle i ze względu na jej rzekomy skomplikowany charakter nie był w stanie dostatecznie zapoznać się ze stanem faktycznym i nie może w niej uczestniczyć”. W związku z tym doszło do odroczenia rozprawy, w sprawie nie został wyznaczony kolejny termin.

Skarżący zasygnalizował jeszcze, że do dnia złożenia skargi Sąd, od momentu zawieszenia postępowania w lutym 2023 r., ani razu nie podjął się merytorycznego rozpoznania przedmiotowej sprawy w II instancji i z tego względu, w jego ocenie, postępowanie ma bezsprzecznie charakter przewlekły. Zaznaczył przy tym, iż dotychczasowy przebieg przedmiotowego postępowania wskazuje, że sposób procedowania Sądu, w tym w szczególności faktyczny stan jego bezczynności i błędów w prawidłowej organizacji terminów rozpraw, nie ma żadnego uzasadnienia merytorycznego, nie jest konieczny dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych sprawy – a wręcz przeciwnie utrudnia ich ustalenie.

Odnosnie do żądanej kwoty skarżący, wysunął argument braku określenia w ustawie dokładnych kryteriów, jakimi miałyby kierować się sądy. Sąd uwzględniając cel ustawy uznał, iż decydujące znaczenie w tym zakresie powinien mieć stwierdzony w danej sprawie stan przewlekłości w stosunku do rzeczywiście niezbędnego do wyjaśnienia sprawy czasu. Jak podkreślił, biorąc pod uwagę wszelkie przywołane okoliczności faktyczne, opisane w skardze, winno ono skutkować przyznaniem skarżącemu wnioskowanej kwoty.

Sąd Apelacyjny w Warszawie odstąpił od zajęcia stanowiska w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy uwzględnić: łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawłości sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzecniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowanie w określonej sprawie. Sąd Najwyższy zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując

tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze powołane przepisy i orzecznictwo, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nie pozwala przyjąć, że jest ono prowadzone przewlekłe.

W świetle znanych Sądowi Najwyższemu okoliczności – wbrew twierdzeniom pełnomocnika skarżącego – w sprawie były podejmowane odpowiednie czynności zmierzające do jej rozpoznania.

Sąd Najwyższy nie podziela zapatrywań skarżącego, jeśli idzie o identyfikowane przez niego przyczyny przewlekłości w analizowanej sprawie. Co do złożonych przez sędziów wniosków o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy, w ocenie Sądu Najwyższego należy uznać, że wnioski te procedowano bez zbędnej zwłoki. Z kolei co do odwołania terminów rozpraw wypada stwierdzić, że podjęte w tym zakresie decyzje były spowodowane okolicznościami niezależnymi od Sądu a usprawiedliwionymi nieobecnościami sędziów (choroba).

Sąd Najwyższy nie traktuje też jako działania powodującego przewlekłość decyzji o odwołaniu terminu rozprawy z 28 maja 2025 r. wyznaczenia do sprawy - zarządzeniem Przewodniczącego II Wydziału Karnego z 27 maja 2025 r. - sędziego zastępcy.

Wyrażając powyższą ocenę, wypada przypomnieć słuszne stanowisko Sądu Apelacyjnego w Krakowie, ujęte w postanowieniu z dnia 1 października 2008 r., II S 6/08 (KZS 2008/11/70), które wielokrotnie aprobowano w judykaturze Sądu Najwyższego. Według niego: „(..) niezwłoczne rozstrzygnięcie sprawy (...) nie byłoby (...) rozsądne wobec konieczności zapoznania się sędziów z materiałami sprawy, czasu dla ich rozważenia i podjęcia decyzji, wreszcie jej uzasadnienia”.

W tych okolicznościach nie można stwierdzić, że zachodzą podstawy do stwierdzenia, że została spełniona, powoływana w orzecznictwie przesłanka wielomiesięcznej bezczynności Sądu, polegająca na niewyznaczeniu rozprawy

apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy. W związku z tym, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddala skargę.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzeka jak w sentencji.

Grzegorz Pastuszko Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

[D.Z.]

[a.ł.]